

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja

Druk nr 3190
Warszawa, 29 lipca 2004 r.

Pan
Józef Oleksy
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Krystynę Łybacką.

(-) Bogdan Błaszczyk; (-) Eugeniusz Czykwin; (-) Wojciech Domaradzki;
(-) Witold Gintowt-Dziewałtowski; (-) Anna Górna-Kubacka; (-) Ryszard Hayn;
(-) Wiesław Jędrusik; (-) Tadeusz Kaleniecki; (-) Jan Knapik;
(-) Stanisław Kopeć; (-) Jacek Kowalik; (-) Krystyna Łybacka; (-) Ryszard Maraszek;
(-) Waław Martyniuk; (-) Czesław Marzec; (-) Tadeusz Myler;
(-) Małgorzata Ostrowska; (-) Stanisław Piosik; (-) Zbigniew Podraza;
(-) Zygmunt Ratman; (-) Andrzej Różański; (-) Edmund Stachowicz;
(-) Benedykt Suhecki; (-) Marek Wikiński; (-) Grzegorz Woźny;
(-) Andrzej Zajac.

Ustawa
z dnia 2004 r.
o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Art.1. W ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 13, póź. 123, z późn. zm.) w art. 21 ust. 1 i 1a otrzymują brzmienie:

„**Art. 21.** 1. Organizatorzy, o których mowa w art. 8 oraz w art. 9, mogą na podstawie umowy zawartej między sobą:

- 1) tworzyć lub łączyć utworzone przez nich instytucje kultury, z zastrzeżeniem przepisu art. 19 ust. 1a,
- 2) prowadzić utworzoną przez jednego z organizatorów instytucję kultury, jako wspólną instytucję kultury.

1a. Instytucja kultury utworzona na zasadach określonych w ust. 1 pkt 1 jest wspólną instytucją kultury organizatorów, którzy ją utworzyli, chyba że umowa stanowi inaczej.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 2004 r.

Uzasadnienie

Przepisy ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 13, póź. 123, z późn. zm.) pozwalają organizatorom, którymi mogą być ministrowie oraz kierownicy urzędów centralnych (art. 8 ustawy), a także jednostki samorządu terytorialnego dla których prowadzenie działalności kulturalnej jest zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym (art. 9 ustawy), na wspólne prowadzenie i współfinansowanie, na podstawie umowy zawartej między sobą, nowo utworzonych lub połączonych istniejących instytucji kultury, z zastrzeżeniem że nie podlegają połączeniu instytucje kultury prowadzące gospodarkę finansową w oparciu o odmienne zasady finansowania.

Przepisy omawianej ustawy nie przewidują możliwości wspólnego prowadzenia, a tym

samym i współfinansowania przez organizatorów, już istniejących jednostek kultury, bez konieczności ich wcześniejszego połączenia. Instytucja kultury, której organizatorem jest jeden z podmiotów, a więc minister, kierownik urzędu centralnego lub jednostka samorządu terytorialnego, nie może być współfinansowana przez inny podmiot bez konieczności wcześniejszej jej likwidacji, a następnie utworzenia jako wspólnej instytucji kultury.

Przepisy art. 22 ww. ustawy szczegółowo regulują kwestię likwidacji dotychczasowej instytucji kultury, wprowadzając jako warunek dopuszczalności jej likwidacji - brak wystarczających środków finansowych na realizację działalności statutowej. Przepisy ustawy nie wprowadzają zakazu utworzenia, na bazie zlikwidowanej instytucji kultury, na podstawie umowy, nowej wspólnej instytucji kultury, wspólnie prowadzonej i finansowanej przez jej organizatorów. Wydaje się jednak, że powyższe działanie jest nie zasadne, a także nosiłoby znamiona niegospodarności, ponieważ procedury likwidacyjne są kosztowne, czasochłonne i niekorzystne zarówno dla likwidowanej instytucji, jak i jej pracowników.

Wprowadzenie nowej instytucji „przyłączenia się” jednego z organizatorów do wspólnego prowadzenia i współfinansowania istniejącej instytucji kultury, utworzonej przez jednego z nich, bez konieczności stosowania kosztownych procedur likwidacyjnych, a następnie ponownego utworzenia wspólnej już instytucji kultury, przyczyni się do zmniejszenia kosztów „przyłączenia się” jednego z organizatorów do wspólnego prowadzenia i współfinansowania istniejącej instytucji kultury znacznie ułatwiając realizację wspólnych celów administracji rządowej i samorządowej.

Proponowane nowe brzmienie art. 21 ust. 1 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej umożliwi prowadzenie utworzonej przez jednego z organizatorów instytucji kultury i traktowanie jej jako wspólnej instytucji kultury. Zmiana brzmienia art. 21 ust. 1a jest zmianą o charakterze uszczegóławiającym, stanowiąc konsekwencje wprowadzenia nowej instytucji w przepisie poprzedzającym. Wydaje się bowiem, niezasadne wprowadzenie możliwości innego sformułowania stosunków pomiędzy organizatorami w

przypadku „przyłączenia się” jednego z organizatorów do wspólnego prowadzenia i współfinansowania istniejącej instytucji kultury, utworzonej przez jednego z nich, niż wspólne jej prowadzenie. Przyjęcie odmiennego założenia skutkowałoby zniweczeniem celu, jaki realizowany jest przez nowo wprowadzaną instytucję. Dlatego też w art. 21 w ust. 1a zachowano zasadę możliwości odmiennego sformułowania stosunków łączących obu organizatorów we wspólnej umowie, innej niż wspólne jej prowadzenie w przypadku utworzenia nowej instytucji kultury lub połączenia dotychczas istniejącej instytucji kultury - obie sytuacje przewidywały dotychczas obowiązujące przepisy ustawy. Omawiana zasada nie będzie miała zastosowania dla wprowadzanej instytucji prawnej.

Wprowadzenie proponowanej zmiany w ustawie o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej jest powszechnie oczekiwane przez jednostki samorządu terytorialnego, bowiem przyczyni się do poprawy efektywności zarządzania i gospodarowania mieniem instytucji kultury, wpłynie także na poprawę wykorzystania środków finansowych w budżetach jednostek samorządu terytorialnego.

Ze społeczno-gospodarczego punktu widzenia proponowana zmiana ustawy zagwarantuje lepsze zabezpieczenie działalności instytucji kultury oraz umożliwi skuteczniejsze upowszechnianie dotychczasowego zakresu ich działalności. Proponowana zmiana ustawy szczególnie korzystnie wpłynie na poprawę warunków zachowania zbiorów i innych obiektów dziedzictwa kulturalnego, trudnych do odtworzenia w sytuacji ich zniszczenia lub utraty ze względu na niedobory finansowe, jakie dość powszechnie występują w placówkach kultury.

Wdrożenie proponowanych przepisów umożliwi ocalenie przed zapomnieniem wiele cennych dla kultury polskiej obiektów o znaczeniu unikatowym dla historii naszego społeczeństwa i państwa. Organizowanie działalności kulturalnej jest zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym jednostek samorządu terytorialnego, do jej wspierania mogą przyczyniać się pozostałe podmioty w tym ministrowie, kierownicy urzędów centralnych, a także osoby prawne, fizyczne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej. Działalność instytucji kultury, podlegając regulacjom wprowadzającym jasne zasady ich działania i finansowania, nie powinna zostać pozbawiona możliwości wsparcia, jakie mogą udzielić, już istniejącym instytucjom kultury, potencjalni organizatorzy. Wprowadzenie proponowanej zmiany polegającej na poszerzeniu rozwiązań prawnych umożliwiających współfinansowanie instytucji kultury, o nową instytucję prawną, pozwoli na utrzymanie i tak nielicznych „kaganków kultury”, strażników świadomości kulturalnej polskiego społeczeństwa. W obecnej sytuacji finansowej, w jakiej znalazła się Rzeczpospolita Polska, w dobie wyzwań związanych z finansowaniem wdrożenia przepisów prawa dostosowujących polską gospodarkę do norm obowiązujących w Unii Europejskiej, tworzenie nowych instytucji kultury jest zjawiskiem sporadycznym, dlatego też należy dołożyć wszelkich starań, aby utrzymać dotychczasowy dorobek kolejnych pokoleń polskiego społeczeństwa. Realizacji tego celu, wydawałoby się mało ambitnego, służy proponowana zmiana przepisów.

Wprowadzona regulacja nie spowoduje bezpośrednich skutków finansowych dla budżetu państwa. Niemniej jednak z uwagi na adresatów wprowadzanej instytucji, którymi są organy administracji rządowej i samorządowej finansowane ze środków publicznych, kwestia zabezpieczenia środków finansowych na finansowanie działalności instytucji kultury, tym samym skutków dla budżetu państwa i budżetów samorządu terytorialnego powinna być rozpatrywana w aspekcie dysponowania przez każdego z organizatorów środkami finansowymi na ten cel zabezpieczonymi w ich budżetach.

Data wejścia w życie ustawy, zaproponowana na dzień 1 października 2004 r., została ustalona w oparciu o potrzebę umożliwienia instytucjom rządowym, które zamierzają skorzystać z nowo wprowadzanej instytucji, przekazanie środków finansowych zabezpieczonych w ustawie budżetowej na 2004 r. jeszcze w obecnym roku budżetowym.

Zagadnienie regulowane niniejszym projektem ustawy nie jest objęte zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej, będąc zaliczanym do obszaru kultury wyłączonej spod wspólnotowych regulacji.